

Sygn. akt I UK 27/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania F. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Olsztynie
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z pełnieniem służby
wojskowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 12 sierpnia 2014 r., sygn. akt III AUa 208/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 12 sierpnia 2014 r. oddalił apelację skarżącego wnioskodawcy F.C. od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 11 grudnia 2013 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji związku niezdolności do pracy pozwanego z 28 listopada 2012 r. wobec niestwierdzenia z pełnieniem zastępczej służby wojskowej. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy ustawy z 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnionym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 60, poz. 622 ze zm.) oraz

ustawy z 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 ze zm.).

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że jest oczywiście uzasadniona, „gdyż Sąd drugiej instancji rażąco naruszył przepisy postępowania, które miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Powyższe uchybienia spowodowały, iż rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie jawi się jako niesprawiedliwe i niezgodne z prawem, szczególnie z uwagi na to, już w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w Olsztynie doszło do ograniczenia inicjatywy ubezpieczonego w zakresie przeprowadzonego postępowania dowodowego poprzez nieuwzględnienie przez Sąd ważnych, istotnych, a co najważniejsze - zgłoszonych zgodnie z procedurą, wniosków dowodowych, jak również oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym i niespójnym materiale dowodowym, bez podjęcia przez Sąd drugiej instancji jego uzupełnienia zgodnie z wnioskami zgłaszanymi przez ubezpieczonego jak i własną inicjatywą. Sąd drugiej instancji procedował w sposób nieprawidłowy, pomijając istotne dla sprawy okoliczności, finalnie uznając za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów dokonane przez Sąd pierwszej instancji. Wszystkie naruszenia procesowe spowodowały, iż ubezpieczony został pozbawiony możliwości wykazania związku przyczynowego pomiędzy całkowitą niezdolnością do pracy, a pełnieniem zastępczej służby wojskowej. Gdyby zarówno przed pierwszą instancją jak i drugą instancją postępowanie zostało przeprowadzone zgodnie z przepisami ubezpieczony zdołałby dowieść swoich racji. Niestety, tak prowadzone postępowanie sądowe spowodowało naruszenie konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 Konstytucji RP). To podstawowe pojęcie w znaczeniu procesowym oznacza przecież równe traktowanie wszystkich obywateli, a co za tym idzie, sprawiedliwe procedowanie to takie postępowanie, które jest rzetelne, całościowe, a na pewno wolne od jakichkolwiek naruszeń procesowych. Art. 183 ust. 1 Konstytucji traktuje, iż nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania sprawuje Sąd Najwyższy. Na mocy powyższego przepisu wnosi

więc o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem jest ona oczywiście uzasadniona, a żeby wypełnić dyspozycję powyższej zasady konstytucyjnej należałoby przywrócić sprawiedliwość i równość w wydawaniu orzeczeń“.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Zasadniczy mankament wniosku wynika z tego, że zdaje się odwoływać do zarzutów podstawy kasacyjnej. Nie jest to prawidłowe, gdyż na etapie przedsądu nie ocenia się podstawy kasacyjnej. Zarzuty podstawy kasacyjnej podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Podstawa kasacyjna stanowi odrębny od podstawy przedsądu element (art. 398³ § 1 w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 2 oraz art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Oznacza to, że podstawa kasacyjna nie zastępuje podstawy przedsądu ani brakującego jej uzasadnienia. O ile zasadna podstawa kasacyjna prowadzi do uwzględnienia skargi (a *contrario* art. 398¹⁴ k.p.c.), to w przypadku szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma samodzielne, czyli odrębne od podstawy kasacyjnej, wykazanie takiego naruszenia przepisów prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Skarżący we wniosku tego nie czyni. Brak jest w nim przepisów, których naruszenie miałoby prowadzić do takiego stwierdzenia. Natomiast przepisy podstawy kasacyjnej, ze względu na jej odrębność, wskazania tego nie zastępują. Negatywnej oceny podstawy przedsądu nie zmienia odwołanie się we wniosku do przepisów art. 45 i art. 183 ust. 1 Konstytucji. Z tego względu, że postępowanie przed sądem powszechnym reguluje ustawa zwykła, czyli art. 176 ust. 2 Konstytucji jest przepisem szczególnym do jej art. 45 i art. 183 ust. 1. Znaczenie miałoby więc naruszenie konkretnych przepisów prawa procesowego, natomiast regulacje ustawy zasadniczej są zbyt ogólne. Przedmiotem sporu zasadniczo były kwestie faktyczne, czyli ustalenie związku niezdolności do pracy z pełnieniem zastępczej

służby wojskowej. W postępowaniu nie jest to materia wyjątkowo skomplikowana. W postępowaniu zgromadzono określony materiał dowodowy. Brak związku niezdolności do pracy z zastępczą służbą wojskową nie został stwierdzony przez lekarza orzecznika i komisję lekarską. W sądowym postępowaniu odwoławczym ich orzeczenia weryfikowali biegli lekarze. Ponadto znaczenie miało nie tylko prawo procesowe lecz także prawo materialne, gdyż to ono wyznacza, jakie postępowanie dowodowe było konieczne dla co najmniej dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności, a także, które dowody należało przeprowadzić dla ustalenia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 217 i art. 227 k.p.c.).

Otwiera to dalszą podstawę negatywnej oceny wniosku, gdyż poprzestanie tylko na zarzutach procesowych nie jest wystarczające. Skargą objęto prawomocny wyrok. We wniosku o przyjęcie skargi nie zarzuca się naruszenia przepisów materialnych. Również w podstawie kasacyjnej nie zarzuca się naruszenia prawa materialnego. Chodzi o to, że w sprawie zakończonej wyrokiem, czyli rozstrzygnięciem merytorycznym, o wyniku sprawy decyduje prawo materialne. Wówczas to prawo materialne stanowi zasadniczy punkt odniesienia w ocenie czy naruszenie przepisów prawa procesowego mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wszak tak zbudowana jest podstawa kasacyjna z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie każde naruszenie prawa procesowego ma znaczenie, lecz tylko takie, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. To prawo materialne wyznacza jakie przesłanki lub warunki prawa do spornego świadczenia miały znaczenie i powinny być wykazane. Sąd nie przeprowadza wszystkich dowodów zgłaszanych przez stronę, gdy uznaje, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona. Zarzuty procesowe nie mają znaczenia, gdy nie łączą się z zarzutami naruszenia prawa materialnego. Reżim podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. jest tym bardziej aktualny w przypadku podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż wówczas skarżący musi całościowo wskazać i wykazać takie naruszenie prawa, a więc także prawa materialnego, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Bez zarzutów naruszenia tych przepisów nie można stwierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona. Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych a tylko podstawę przedsądu, a ta (wyżej przedstawiona) ogranicza się do ogólnych zarzutów. Konfrontacja tych zarzutów z ustaleniami oraz

analizą prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, iżby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).